

The relationship between schools' DNA profiles and political behavior in school

Okulların DNA profili ile okul içi politik davranışlar arasındaki ilişki

Aynur Bozkurt Bostancı¹

Tuncay Akçadağ²

Ümit Kahraman³

Ali Tosun⁴

Abstract

This research was conducted to determine the relationship between schools' DNA profiles and school political behavior, according to teacher opinions. The research is in the relational screening model. The universe of the research is formed by the teachers working in Usak-Turkey. The sample of the research is composed of 361 primary, secondary and high school teachers working in Usak. Sampling was made easy to reach in the research. According to the results of the research, teachers generally view the organization DNA profile of schools as a flexible organization type. Schools carry the characteristics of healthy organizational types at moderate level and those of unhealthy organizational type at low level. Teachers, however, have never met the political behavior of the upper management within the school to try to get involved and to look for mutual benefit. They have rarely seen their behavior like acting as a coercive, trying to get into the eye and forming a coalition. Again in the research, according to the opinions of the teachers, it was revealed that there is a relationship between the School's DNA profiles and the school's political behavior. There was a negative correlation between the types of school healthy organizations and political behavior, while there was a positive moderate relationship between the types of

Özet

Bu araştırma öğretmen görüşlerine göre, okulların DNA profili ile okul içi politik davranışlar arasında ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini Uşak'ta görev yapan öğretmenler, örnekleme ise 361 ilkökul, ortaokul ve lise öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada kolay ulaşılabılır örnekleme yoluna gidilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler okulların örgüt DNA'sı profilini esnek örgüt tipinde görmektedirler. Okullar sağlıklı örgüt tiplerinin özelliklerini orta düzeyde, sağlıklı örgüt tipi özelliklerini ise az düzeyinde taşımaktadırlar. Bunun yanında öğretmenler, okul içerisinde üst yönetime yaranmaya çalışmak ve karşılıklı çıkar gözetmek boyutlarındaki politik davranışlara okul içinde hiçbir zaman rastlamadıklarını, tavizci davranmak, göze girmeye çalışmak ve koalisyon kurmak gibi davranışları ise nadiren düzeyinde gördüklerini belirtmişlerdir. Yine araştırmada öğretmen görüşlerine göre, Okul DNA profilleri ile politik davranışlar arasında ilişki bulunduğu ortaya konulmuştur. Okulda sağlıklı örgüt tipleri ile politik davranışları arasında negatif yönlü düşük dereceli bir ilişki bulunurken, sağlıklı örgüt tipleri ile politik davranışların görülme durumu arasında pozitif yönlü orta dereceli bir ilişkiye rastlanmıştır.

¹ Assoc. Prof. Dr., Usak University, Faculty of Education, aynur.bozkurt@usak.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Fatih Sultan Mehmet University, Faculty of Education, tuncayakcadag@gmail.com

³ Ph.D. Student, Pamukkale University, Educational Sciences Institute, u_kahraman@windowslive.com

⁴ Master Student, Usak University, Social Sciences Institute, ali35tire@hotmail.com

unhealthy organizations and the appearance of political behavior.

Anahtar Kelimeler: Örgüt DNA'sı; politik davranış; örgütsel politika; öğretmen; okul.

Keywords: Organizational DNA; political behavior; organizational policy; teacher; school.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

Örgütler, belirli hedeflere yönelik faaliyetleri bilinçli bir şekilde yapılandırılmış ve koordine edilmiş, aktif ve dış çevre ile bağlantılı sosyal varlıklardır. Bir örgütü oluşturan temel unsurlar sadece binalar, bir kısım politika ya da prosedürler değildir. Örgütler, bireyler ve onların değerleri ile ilişkilerini de kapsamaktadır (Daft, 2008). Bu anlamda örgütleri, yaşayan birer organizma olarak kabul edilerek kendine özgü bir takım karakteristik özellikleri bulunduğu ve bu özelliklerinin onu diğer örgütlerden ayırdığı düşünülmektedir. Yani her örgütün de tıpkı yaşayan canlı organizmalar gibi DNA yapısı bulunmaktadır. Örgüt DNA'sı örgütün anlayışını ve felsefesini yansıtan kültür alt yapısını açıklamaktadır (Döş & Çetin, 2014). Örgüt DNA'sı örgüt içindeki yapı, kültür, çalışan ve sistem döngüsü olarak tanımlanmaktadır (Govindarajan & Trimble, 2005). Adams ve Adams (1997) örgüt kültürünü, canlıların DNA'sına benzeterek her örgütün DNA'sının kültürü olduğunu belirtmişlerdir (Akt: Işık & Gürsel, 2009). Verschoor da (2005), bu görüşü destekleyerek örgüt DNA'sının kültürle bağlantılı olduğunu dile getirmiştir. Döş (2013) ise örgüt DNA'sını, bir örgütün kimliği hatta parmak izi olarak görmekte ve her örgüt üyesinin örgütün DNA'sını taşıdığını belirtmektedir. DNA'nın en önemli özelliklerinden biri, örgütün sahip olduğu özellikleri gelecek nesillere aktarmasıdır. İnsan vücudu cenin halinden ölüme kadar tüm aktivitelerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyduğu bilgiyi DNA'da depolamakta ve bunu gelecek nesillere aktarmaktadır. Örgüt DNA'sı da aynı şekilde bunu yapmaktadır (Çandır, 2005). Örgüt DNA'sı organik kimliğe uygun olarak, örgütteki iş görenlerin çalışabilmesi için ihtiyaç duyduğu yapı ve prosedürlere ait bilgilerden oluşan bir veri tabanı olarak da görülebilmektedir (Baskin, 1998 Akt. Bancar, 2016). Yine örgütlerin değerleri, inançları ve yetenekleri, genetik materyali bir araya gelerek kurum DNA'sını oluşturmaktadır (Çandır, 2005; Sürgevil & Budak, 2010).

Anlaşılabileceği gibi örgütün DNA'sı örgütün vizyonu, misyonu, stratejisi, kurumsal değerleri, insan kaynakları, topluma duyarlılığı gibi alt açımları olan ve yeni gelen her iş görene aktarılan kültürel değerleri şeklinde tanımlanabilmektedir. Örgüt DNA'sının dört yapı taşından oluştuğu ve bu dört yapı taşının yapı, karar verme, güdüleyiciler ve bilgi olduğu belirtilmektedir. Bu anlamda örgüt DNA'sı örgütün içeride ve dışarıda nasıl görüneceği ve davranacağını belirlemektedir (Neilson, Pasternack & Mendes, 2004). Dolayısı ile Örgüt DNA'sının örgütün hareketlerine yön verdiği söylenebilmektedir (Çandır, 2005; Sürgevil & Budak, 2010). Alan yazındaki çalışmalarda DNA yapılarına göre dördü sağlıklı, üçü sağlıklı olmak üzere yedi tip örgütten bahsedilmektedir. Sağlıklı örgüt profilleri esnek örgüt, askeri örgüt ve tam-zamanlı örgüt iken; sağlıklı örgüt profilleri pasif-saldırgan örgüt, yönetim ağırlıklı örgüt, fazla büyümüş örgüt ve gelişigüzel çalışan örgüttür. DNA yapılarına göre sağlıklı ve sağlıklı örgüt tipleri aşağıdaki şekilde açıklanabilmektedir (Neilson, Pasternack & Mendes, 2004; Verschoor, 2004; Çetin, 2014; Çandır, 2005; Rashid & Chalab, 2007; Sürgevil & Budak, 2010; Onay & Ergüder, 2012; Döş, 2013; Döş & Çetin, 2014; Bancar, 2016):

Sağlıklı örgüt tipleri

Esnek örgüt, değişimlere hızla adapte olabilmek için esnek olan ve ileriye dönük yönü gelişmiş örgüttür. Esnek örgütler, gerektiğinde yönetim stratejileri, iş gören çalışmaları ve koşullar yönünden katı kuralları yerine, kendini esnetilebilir bir yapıdadır. Takım halinde çalışma hakimdir. Esnek örgüt, değişimlere kolayca uyum sağlayabilen, deneyimlere göre hareket eden, yetenek ve güven düzeyi yüksek proaktif bir örgüt olup, diğer örgüt tiplerine göre en sağlıklı örgüt tipidir.

Askeri örgüt, üst düzey yöneticilerden oluşan bir takım tarafından yönetilen, herkesin rolünü bildiği ve oynadığı örgüt tipidir. Yöneticiler, örgütü başarıya ulaştırmak için iş görenleri üzerinde güç ve yetkisini kullanmaktadırlar. Askeri örgütler yapısal sorunlara karşı hassas, dikkatli ve çok kontrollü bir yönetim mekanizması olduğundan sürekli kendini düzeltebilen örgütlerdir.

Tam zamanlı örgüt, değişime adapte olma ve hazırlanma konusunda yavaş olsa da, büyük resmi gözden kaçırmadan değişimlere cevap verebilen örgüttür. Örgütte “Dışimizi tırnağımıza katar yaparız” felsefesi hâkimdir. Değişim gerektiğinde örgüte bütüncül bakmayı ihmal etmeden değişimlere cevap verebilen ve çalışma ortamı çalışanları özendirici yapıya sahip olan örgüttür.

Sağlıksız örgüt tipleri

Pasif-saldırgan örgüt, herkesin birbiriyle anlaştığı sanılan, çatışmadan uzak ancak içi kaynayan örgüttür. Belli başlı değişimleri gerçekleştirmek için fikir birliğinin sağlandığı, herkesin değişimin gerekliliğine inandığı, bununla birlikte düşüncenin hayata geçirilmesi konusunda hiçbir şeyin yapılmadığı ve değişimin sağlanamadığı örgütlerdir. “Herkes hemfikir ama hiçbir şey değişmiyor” cümlesi bu örgütleri açıklamaktadır. Örgütteki tüm iş görenlerin duyarsız olduğu örgüt tipidir.

Yönetim ağırlıklı örgüt, örgütte çok yönetim kademesi bulunmasından dolayı hantaldır. Her yerde yönetimin etkisi görülmektedir. Bürokratik ve politik bir iletişim söz konusudur. Bu tip örgütlerdeki yöneticiler çevreyi gözetlemek yerine, rutinlerle ilgilenmekle ve iş görenlerin işlerini kontrol etmekle vakit geçirmektedirler. İşbirliğinin bulunmadığı, yavaş hareket eden ve fırsatları geç fark eden örgütlerdir.

Fazla büyümüş örgüt, küçük bir tepe yönetimi tarafından yönetilemeyecek kadar büyümüştür. Karar verme yetkisi devredilmediğinden, örgüt potansiyelinin büyük kısmı gün yüzüne çıkarılamamaktadır. Güç tepede bulunduğundan en küçük değişimlere bile uyum sağlayamayan veya sağlamakta geç kalan örgütlerdir.

Gelişigüzel (rastgele) çalışan örgüt, zeki, motive ve yetenekli çalışanlardan oluşan, fakat bu çalışanların ortak amaç için bir araya gelemedikleri örgüttür. Bu örgütlerin temel problemi, çalışanların aynı anda, aynı yöne bakamamasıdır. Tepeden güçlü bir yönlendirmenin olmaması sonucu kontrolün zorlaştığı ve aşırı yayılmış örgütler olarak görülmektedirler.

Araştırmada yukarıdaki DNA profillerine sahip örgütlerde, hangi tür ve düzeyde politik davranışların görüldüğü belirlenmeye çalışılmıştır. Bu anlamda araştırmanın diğer değişkeni olan politik davranışın açıklanması yerinde olacaktır. Örgütlerde politik davranış, örgüt kültürüne dayalı normlar ve hedefler tarafından şekillendirilen biçimsel rollerin yanında, iş görenlerin ve iş gören gruplarının kendi çıkarlarını muhafaza etmeleri veya artırmaları için, diğer iş görenleri etkileme girişimi olarak ortaya çıkabilmektedir (Doğan, Bozkurt & Demirbaş, 2014). Örgütlerde politika, günlük iş hayatının kaçınılmaz bir gerçeğidir. Birbiriyle karşılıklı bağımlılık içerisinde çalışan iş görenler, bir arada saatlerini geçirdikleri ortamlarda, kendi çıkar ve değerlerini korumak için bazı mekanizma ve eylemlere ihtiyaç duymaktadırlar (Leslie & Gelfand, 2011). Örgüt içinde iş görenler var olan güçlerini kendilerinin ya da ait oldukları grubun amaçlarını gerçekleştirmek için başkalarını etkilemede kullanmak istemektedirler (Bolman & Deal, 2008). Bu anlamda iş görenler çeşitli yol ve metotlarla birbirlerini etkilemek ve belirli yönde davranışa yönlendirmek için çaba sarf etmektedirler. Örgüt içinde çalışanların güç kazanma ve güç kullanma yönündeki bu çabaları sonucunda örgüt için yararlı veya zararlı sonuçlar doğurabilen iyi veya kötü politik davranışlar

ortaya çıkabilmektedir (İslamoğlu & Börü, 2007). Çünkü örgütte politik davranışlar söz konusu olduğunda, iş görenlerin resmi olmayan davranışlarla çıkarlarını gerçekleştirmeleri söz konusu olabilmektedir (Bursalı & Bağcı, 2011). Goltz (2003) politik davranışların ortak özelliklerini şu şekilde açıklamaktadır: (a) Politik davranışlar örgüt tarafından onaylanmayan, iş görenlerin işinin bir parçası olmayan davranışlardır. (b) Bu davranışlar örgüte ve örgütteki diğer iş görenlere pahalıya mal olabilecek, bireysel çıkarlara hizmet eden davranışlardır. (c) Davranışın arkasındaki temel dürtü genellikle diğerlerinden saklanmaktadır. (d) Politik davranışlar çıktılarının ve kaynaklarının nasıl dağıtılacağına açık olmadığı rekabetçi ortamlarda ortaya çıkmaktadır. Anlaşılacağı üzere politik davranışlar, örgüt için genelde istenmeyen davranışlardır. Örgüt içinde ortaya çıkan politik davranışlar bireysel, grup ve örgütsel düzeyde gerçekleşebilmektedir. Bireysel düzeydeki politik davranış, iş gören davranışı; grup düzeyindeki politik davranış, koalisyon; örgüt düzeyindeki politik davranış ise, örgütte karar vericileri etkilemek için lobi faaliyetleri şeklinde görülebilmektedir (Hitt, Miller & Colella, 2009 Akt. Doğan, Bozkurt & Demirbaş, 2014). İslamoğlu ve Börü'ye (2007) göre örgüt içi politik davranışlar tavizci davranmak, iki yüzlü davranmak, göze girmeye çalışmak, koalisyon kurmak, karşılıklı çıkar gözetmek ve üst yönetime yaranmaya çalışmak şeklinde gruplandırılabilir. Bir başka gruplandırmaya göre örgütlerde iş görenlerin gücü elde edebilmek için gösterdikleri politik davranışlar isyan, isyan bastırma, torpil bulma, arkasını sağlama alma oyunu, ittifak kurma oyunu, imparatorluk kurma yani sorumlu olduğun personel sayısını genişletme, örgüt bütçesinden daha çok pay kapma, uzman geçinip otorite kurma, lordluk taslama (karşı tarafa otoriteyi fazla uygulayarak, ezerek güç elde etme), karar vericiyi teknik uzman görüşleriyle alt etme, bölümler arası savaş, kendi adamını başa geçirme, ispiyonculuk ve Jöntürk oyunu (küçük ama güç sahibi bir grubun ihtilal yapması) olarak sıralanmaktadır (Mintzberg, 1983). Mutambara, Botha ve Bisschoff'a (2014) göre bu politik davranışlar eğer iyi yönetilemezse örgüte zarar verebilmektedir. Yöneticiler, politik davranışların olumsuz etkilerini azaltmak için örgüt içinde yatay ve dikey tüm iletişim kanallarını açık tutarak "açık kapı" politikası uygulamalıdır. Ayrıca yöneticilerin politik oyun içindeki kilit oyuncularını tespit ederek onları iyi yönde kullanmaları ve takım çalışmalarını desteklemeleri politik davranışları azaltacaktır. Yine örgüt içindeki kaynakların ve ödüllerin adaletli olarak dağıtılması ve örgüt içinde bir destek kültürünün oluşturulması politik davranışların olumsuz etkilerinin azalmasını sağlayabilecektir (Goltz, 2003). Aksi halde meşru olmayan ya da etik olmayan politik davranış türlerinin sergilendiği ve politik davranışların çok fazla olduğu örgütler bazı sorunlar yaşayacaktır (Doğan, Bozkurt & Demirbaş, 2014).

Bu anlamda özellikle hangi DNA profiline sahip örgütlerde, hangi tür ve düzeyde politik davranışların görüldüğünün bilinmesi önem kazanmaktadır. Zaten örgüt DNA'sının ne olduğunu belirlemedeki en temel sebep, tüm iş görenler gibi bir ömre sahip örgütlerin hayatta kalma sürelerini uzatmaktır. Bunun için kritik müdahalelerle daha sağlıklı işlemlerini sağlamak ve yapılması gerekenlerin neler olabileceğini belirleyebilmektir (Onay & Ergüden, 2012). Okulların da amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için DNA profillerinin bilinerek, örgüt içi politik davranışların yoğunlukta olduğu örgüt tiplerinin iyileştirilmesi gereği açıktır. Dolayısı ile hangi tür politik davranışların, hangi okul DNA profilindeki okullarda ne sıklıkta sergilendiğinin bilinmesi, okulların varlıklarını sağlıklı sürdürebilmeleri açısından önemli görülmektedir. Bu anlamda bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre okul DNA profili ile okul içindeki politik davranışlar arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1) Öğretmenlerin okullarının DNA profiline yönelik algıları nedir? Öğretmenlerin DNA profiline yönelik algıları, çalıştıkları okul kademelerine göre farklılık göstermekte midir?

2) Öğretmenlerin okul içindeki politik davranışlara yönelik görüşleri nedir? Öğretmen politik davranışlara yönelik görüşleri, çalıştıkları okul kademelerine göre farklılaşmakta mıdır?

3) Öğretmen görüşlerine göre okulların DNA profili ile okul içi politik davranışlar arasında bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Okulların DNA profilleri ile öğretmenlerin okul içi politik davranış algıları arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlayan araştırma, ilişkisel tarama modelindedir. Karasar (1995)'a göre, ilişkisel tarama modeli geçmişte olan ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu şekilde tanımlanmaya çalışılmaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Uşak'ta görev yapan 3700 öğretmen, örneklemini ise 361 ilköğretim, ortaokul ve lise öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde kuramsal örneklem büyüklüğü çizelgesinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada %95'lik güven düzeyi, $\alpha=.05$ anlamlılık ve %5'lik hoşgörü düzeyi için örneklem büyüklüğü 348 öğretmen olarak belirlenmiştir (Balci, 2011). Araştırmada kolay ulaşılabılır örnekleme yoluna gidilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada okulların DNA profillerini belirlemek için Çetin ve Döş (2014) tarafından geliştirilen "Örgüt DNA'sı Ölçeği" ile öğretmenlerin okul içi politik davranışlara yönelik algılarını ölçmek için, İslamoğlu ve Börü (2014) tarafından geliştirilen "Politik Davranış Ölçeği" kullanılmıştır.

Örgüt DNA'sı Ölçeği: Örgüt DNA'sı Ölçeği 28 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Örgüt DNA'sı Ölçeği boyutları ise esnek örgüt, askeri örgüt, tam zamanlı örgüt, gelişigüzel örgüt, yönetim ağırlıklı örgüt ve pasif saldırgan örgüt olarak adlandırılmaktadır. Ölçek maddelerinin ve 6 faktörlü yapısının bu çalışmadaki veriler ile uyum gösterip göstermediğini belirlemek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde, ölçeğin örnekleme uygunluğu doğrulanmıştır (RMSEA=0,068; $\chi^2/df=2,67$; GFI=0,85; CFI=0,92). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach's Alpha değerleri 0,76 ile 0,91 arasında değişmektedir. Yapılan normallik testinde bütün boyutlarda çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,5 ile +1,5 arasında bulunmaktadır. Çarpıklık ve basıklık katsayısının -1,5 ile +1,5 arasında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Tabachnick & Fidell, 2015).

Politik Davranış Ölçeği: Politik Davranış Ölçeği 36 madde ve 6 alt boyut olup, boyutları tavizci davranmak, iki yüzlü davranmak, göze girmeye çalışmak, koalisyon kurmak, karşılıklı çıkar gözetmek ve üst yönetime yaranmaya çalışmak olarak adlandırılmaktadır. Ölçek maddelerinin ve 6 faktörlü yapısının bu çalışmadaki veriler ile uyum gösterip göstermediğini belirlemek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde, ölçeğin örnekleme uygunluğu doğrulanmıştır (RMSEA=0,081; $\chi^2/df=3,38$; GFI=0,77; CFI=0,90). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach's Alpha değerleri 0,78 ile 0,94 arasında değişmektedir. Yapılan normallik testinde bütün boyutlarda çarpıklık ve basıklık katsayıları -1,5 ile +1,5 arasında bulunmaktadır. Çarpıklık ve basıklık katsayısının -1,5 ile +1,5 arasında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Tabachnick & Fidell, 2015).

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde ANOVA ve Pearson Korelasyon Katsayısı analiz tekniklerinden faydalanılmıştır. ANOVA testi sonucunda anlamlı farklılık olan boyutlarda farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için Tukey testi sonuçlarına bakılmıştır. Bu analizlerin gerçekleştirilmesi için SPSS programı kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Öğretmenlerin okulların DNA profiline ve okul içi politik davranışlara yönelik algı düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler

	X	Ss
Örgüt DNA'sı Ölçeği		
Esnek örgüt	3,52	1,02
Askeri örgüt	3,00	0,84
Tam zamanlı örgüt	3,25	0,92
Gelişigüzel çalışan örgüt	2,37	0,84
Yönetim ağırlıklı örgüt	2,29	0,88
Pasif saldırgan örgüt	2,28	0,88
Politik Davranış Ölçeği		
Tavizci davranmak	1,95	0,88
İki yüzlü davranmak	1,88	0,87
Göze girmeye çalışmak	2,09	1,11
Koalisyon kurmak	2,19	1,05
Karşılıklı çıkar gözetmek	1,64	0,84
Üst yönetime yaranmaya çalışma	1,39	0,66
Toplam (Politik davranış)	2,02	0,86

Tablo 1'e göre öğretmenler genel olarak, okulların örgüt DNA'sı profilinin yüksek düzeyde esnek örgüt tipinde olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenler okullarının askeri, tam zamanlı örgüt tipi özellikler gösterdiğine orta düzeyde katılırlarken, yönetim ağırlıklı, gelişigüzel ve pasif saldırgan örgüt özellikleri gösterdiklerine az düzeyinde katılmaktadırlar. Öğretmenlerin okuldaki politik davranışlara yönelik görüşlerine bakıldığında ise, üst yönetime yaranmaya çalışmak ve karşılıklı çıkar gözetmek boyutlarındaki politik davranışlarla okulda "hiçbir zaman" karşılaşmadıklarını belirtmektedirler. Bununla birlikte tavizci davranmak, göze girmeye çalışmak ve koalisyon kurmak gibi davranışları ise okulda "nadiren" gördüklerini dile getirmektedirler.

Tablo 2. Öğretmenlerin çalıştıkları okul kademelerine göre okulların DNA profiline ilişkin algılarına yönelik varyans analizi sonuçları

Örgüt DNA türü	Okul Düzeyi	N	X	Ss	F	p	Fark
Esnek	İlkokul (A)	124	3,68	1,07	2,81	0,06	-
	Ortaokul (B)	126	3,50	0,88			
	Lise (C)	111	3,36	1,10			
Askeri	İlkokul (A)	124	3,00	0,88	0,43	0,65	-
	Ortaokul (B)	126	2,95	0,79			
	Lise (C)	111	3,05	0,84			
Tam zamanında	İlkokul (A)	124	3,31	0,90	0,64	0,56	-
	Ortaokul (B)	126	3,26	0,96			
	Lise (C)	111	3,17	0,90			
Gelişigüzel çalışan	İlkokul (A)	124	2,16	0,89	6,57	0,00	A-B
	Ortaokul (B)	126	2,44	0,74			A-C
	Lise (C)	111	2,54	0,85			

Yönetim ağırlıklı	İlkokul (A)	124	2,13	0,93	8,62	0,00	A-C
	Ortaokul (B)	126	2,20	0,69			B-C
	Lise (C)	111	2,57	0,94			
Pasif-saldırgan	İlkokul (A)	124	2,18	0,96	10,39	0,00	A-C
	Ortaokul (B)	126	2,10	0,61			B-C
	Lise (C)	111	2,58	0,95			

Yukarıdaki Tablo 2’de verilen bulgular incelendiğinde, çalıştıkları okul kademesi değişkenine göre öğretmenlerin okullarına yönelik örgüt DNA’sı algıları esnek, askeri ve tam zamanında örgüt tipi boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Tüm okul kademelerinde çalışan öğretmenler, okullarının ağırlıklı olarak sırasıyla esnek, tam zamanlı ve askeri örgüt tipinde olduğu konusunda hem fikirdirler. Öğretmenlerin okullarının gelişigüzel, yönetim ağırlıklı ve pasif saldırgan örgüt özellikleri taşıdığına yönelik algıları ise farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortaokul ve liselerde çalışan öğretmenler, ilkokullarda çalışan öğretmenlere göre okullarının daha fazla gelişigüzel örgüt tipi özellikleri de gösterdiğini düşünmektedirler. Yine liselerde çalışan öğretmenler, ilkokul ve ortaokulda çalışan öğretmenlere göre okullarının yönetim ağırlıklı ve pasif saldırgan örgüt tipi özelliğini daha fazla gösterdiğini belirtmişlerdir.

Tablo 3: Öğretmenlerin çalıştıkları okul kademesine göre okul içi politik davranış algılarına ilişkin varyans analizi sonuçları

Politik Davranış	Okul Düzeyi	N	X	Ss	F	p	Fark
Tavizci davranmak	İlkokul (A)	124	1,71	0,87	23,56	0,00	A-C
	Ortaokul (B)	126	1,78	0,75			B-C
	Lise (C)	111	2,40	0,87			
İkiyüzlü davranmak	İlkokul (A)	124	1,70	0,85	28,43	0,03	A-C
	Ortaokul (B)	126	1,63	0,67			B-C
	Lise (C)	111	2,36	0,91			
Göze girmeye çalışmak	İlkokul (A)	124	1,92	1,12	21,32	0,00	A-C
	Ortaokul (B)	126	1,79	0,93			B-C
	Lise (C)	111	1,63	1,10			
Koalisyon kurmak	İlkokul (A)	124	2,04	1,11	12,37	0,00	A-B
	Ortaokul (B)	126	1,98	0,84			A-C
	Lise (C)	111	2,60	1,11			
Karşılıklı çıkar gözetmek	İlkokul (A)	124	1,50	0,82	15,94	0,03	A-C
	Ortaokul (B)	126	1,45	0,68			B-C
	Lise (C)	111	2,00	0,92			
Üst yönetime yaranmaya çalışmak	İlkokul (A)	124	1,31	0,69	5,59	0,00	A-C
	Ortaokul (B)	126	1,30	0,61			B-C
	Lise (C)	111	1,56	0,64			

Tablo 3’ e göre çalıştıkları okul kademesi değişkenine göre öğretmenlerin okul içi politik davranışlara yönelik algılarının tüm boyutlarda anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p<0,05$). Liselerde çalışan öğretmenler, ilkokul ve ortaokulda çalışan öğretmenlere göre, okullarda tavizci davranmak, ikiyüzlü davranmak, koalisyon kurmak, karşılıklı çıkar gözetmek ve üst yönetime yaranmaya çalışmak boyutlarındaki politik davranışların fazla görüldüğünü belirtmektedirler. Bunun yanında ilkokul ve orta okul öğretmenleri, lise öğretmenlerine göre okullarında göze girmeye çalışmak boyutlarındaki politik davranışların daha fazla gerçekleştiğine yönelik bir algıya sahiptirler.

Öğretmenlerin okulların DNA profili ile okul içi politik davranış algıları arasındaki ilişkiye yönelik bulgular ise aşağıda Tablo 4 te yer almaktadır.

Tablo 4. Okulların DNA profilleri ile okul içi politik davranış boyutları arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon analizi sonuçları

	Tavizci davranmak	İki yözlü davranmak	Göze girmeye çalışmak	Koalisyon kurmak	Karşılıklı çıkar gözetmel	Üstlere yaranmaya çalışmak	Politik Davranış Toplam
Esnek	-,333**	-,303**	-,242**	-,127*	-,204**	-,120*	-,277
Askeri	-,121*	-,152**	-,086	-,092	-,057	,020	-,111
Tam zamanlı	-,170**	-,198**	-,132*	-,083	-,146**	,042	-,154
Gelişigüzel	,371**	,337**	,224**	,152**	,227**	,045	,293
Yönetim ağırlıklı	,509**	,455**	,343**	,241**	,298**	,139**	,418
Pasif saldırgan	,545**	,531**	,435**	,319**	,356**	,183**	,492

Korelasyon katsayısının 1.00 olması mükemmel pozitif bir ilişkiyi, -1.00 olması mükemmel negatif bir ilişkiyi göstermektedir. Korelasyon katsayısının mutlak değer olarak 0.70-1.00 arasında olması yüksek, 0.30-0.70 arasında olması orta, 0.00-0.30 arasında olması düşük düzeyde ilişki olduğu anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, 2012). Buna göre Tablo 4'ten de anlaşılacağı üzere; okulların DNA profili ile öğretmenlerin okul içi politik davranış algıları arasındaki ilişkiyi ölçmek için yapılan korelasyon analizine göre şu bulgulara ulaşılmıştır. Okulun örgüt yapısının esnek örgüt özelliği taşıması ile tavizci davranmak ve iki yözlü davranmak politik davranış boyutları arasında negatif yönlü orta düzeyde, göze girmeye çalışmak, koalisyon kurmak, karşılıklı çıkar gözetmek, üst yönetime yaranmaya çalışmak politik davranış boyutları arasında negatif yönde düşük dereceli bir ilişki olduğu görülmektedir. Bunun yanında okulun örgüt yapısının askeri örgüt özelliği göstermesi ile okul içi politik davranış boyutlarından tavizci davranmak ve iki yözlü davranmak boyutları arasında negatif yönde düşük dereceli ilişki bulunmaktadır. Diğer boyutlardaki ilişki durumu ise anlamlı bulunmamıştır. Okulun tam zamanında örgüt özelliğini göstermesi ile okul içi politik davranış boyutlarından üst yönetime yaranmaya çalışmak boyutu arasındaki ilişki anlamlı değildir. Diğer boyutlarla olan ilişki ise, negatif yönde düşük derecelidir. Yine okulun gelişigüzel örgüt tipi özelliklerini gösterdiğine yönelik öğretmen algıları ile politik davranış boyutlarından üst yönetime yaranmaya çalışmak boyutu arasında anlamlı ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Tavizci davranmak ve iki yözlü davranmak politik davranış boyutları ile pozitif yönde orta dereceli, koalisyon kurmak, göze girmeye çalışmak ve karşılıklı çıkar gözetmek boyutları ile pozitif yönde düşük dereceli bir ilişki olduğu görülmektedir. Okulun DNA yapısının yönetim ağırlıklı olması ile okul içi politik davranış boyutlarından tavizci davranmak, iki yözlü davranmak ve göze girmeye çalışmak boyutları arasındaki ilişki ise pozitif yönde orta derecelidir. Ayrıca diğer boyutlardaki ilişki ise pozitif yönde düşük dereceli olduğu anlaşılmaktadır. Son olarak; okulun pasif saldırgan örgüt tipi ile okul içi politik davranış boyutlarından üst yönetime yaranmaya çalışmak boyutu arasında pozitif yönde düşük dereceli ilişki bulunmuştur. Diğer boyutlarla olan ilişki ise pozitif yönde orta derecelidir.

Öğretmen görüşlerine göre Okul DNA profilleri ile politik davranışların toplamı arasındaki ilişkiye yönelik bulgulara bakıldığında ise; okulların sağlıklı örgüt tipleri olan esnek, askeri ve tam zamanında örgüt tipleri ile politik davranışlar arasında negatif yönlü düşük dereceli bir ilişki bulunmaktadır. Bunun yanında sağlıksız örgüt tipleri olan okulların gelişigüzel tipi özelliğini gösterme düzeyleri ile okul içi politik davranışlar arasında pozitif yönlü düşük dereceli, yönetim ağırlıklı ve pasif saldırgan örgüt tipi gösterme özellikleri ile politik davranışların görülme durumu arasında pozitif yönlü orta dereceli bir ilişkiye rastlanmıştır.

Tartışma, sonuç ve öneriler

Bu araştırma okulların örgüt DNA profilleri ile öğretmenlerin okul içi politik davranış algıları arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler genel olarak okulların örgüt DNA profilini esnek örgüt tipinde görmektedirler. Bununla birlikte öğretmen görüşlerine göre okullar, askeri ve tam zamanlı örgüt özelliklerini orta düzeyde, yönetim ağırlıklı, gelişigüzel ve pasif saldırgan örgüt olma özelliklerini ise az düzeyde taşımaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre okulların DNA profillerine göre sağlıklı örgüt özelliklerini taşıdıkları söylenebilmektedir. Çetin (2014) tarafından yapılan çalışmada bu çalışmayla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çetin (2014) örgüt DNA'sı metaforunu okullara uyarlayarak, öğretmen görüşlerine göre okulların DNA profilini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda, ortaokulların genel olarak esnek örgüt DNA'sına sahip olduğunu, bu algının öğretmenlerin demografik değişkenlerine göre çeşitli farklılıklar gösterdiğini tespit etmiştir. Çandır (2005) tarafından yapılan araştırma da yine çalışmayı desteklemektedir. Çandır (2005) Türkiye örneklemini üzerinde kamu örgütlerinde yürüttüğü çalışmada, Türkiye'de en fazla esnek örgüt, ikinci sırada pasif-agresif örgüt, üçüncü sırada ise aynı yüzde dilimlerine sahip olan tam zamanlı örgüt ve askeri örgüt yapısına sahip örgüt tiplerinin olduğunu belirlemiştir (Çandır, 2005). Onay ve Ergüder de (2012) sosyal güvenlik kurumlarında yaptıkları çalışmalarında, bu örgütlerin birinci sırada askeri örgüt, ikinci sırada pasif-saldırgan örgüt ve üçüncü sırada ise fazla büyümüş örgüt yapısına sahip olduklarını, örgüt iş görenlerinin ise profiller arasında en çok askeri örgüt tipini benimsediklerini ortaya koymuşlardır.

Araştırmanın sonuçlarından bir başkası ise, tüm okul kademelerinde çalışan öğretmenlerin, okullarının sırasıyla ağırlıklı olarak esnek, tam zamanlı ve askeri örgüt tipinde olduğu konusunda hem fikir olmalarıdır. Bununla birlikte öğretmenlerin okullarının gelişigüzel, yönetim ağırlıklı ve pasif saldırgan örgüt özellikleri taşıdığına yönelik algıları farklıdır. Ortaokul ve liselerde çalışan öğretmenler, ilkokullarda çalışan öğretmenlere göre okullarının daha gelişigüzel örgüt tipi özellikleri gösterdiğini düşünmektedirler. Yine liselerde çalışan öğretmenler, ilkokul ve ortaokulda çalışan öğretmenlere göre okullarının yönetim ağırlıklı ve pasif saldırgan örgüt tipi özelliğini daha fazla gösterdiğini belirtmişlerdir. Bu sonuca göre lisede görev yapan öğretmenlerin okullarının daha fazla sağlıksız örgüt tipi özelliklerini taşıdığı algısına sahip oldukları belirtilebilmektedir.

Örgütlerin DNA profiline yönelik alan yazında başka çalışmalarda bulunmaktadır. Bu çalışmalardan Çetin ve Döş (2014) eğitim örgütlerinde kullanılabilir bir ölçek geliştirmek için yaptıkları çalışmalarında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın DNA profilini saptamaya çalışmışlardır. Ortaya çıkan sonuca göre; Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağlıksız DNA profillerine sahip olduğu anlaşılmış ve bu sonuca göre öneriler geliştirmişlerdir. Sürgevil ve Budak (2010) örgüt DNA'sı kavramını kavramsal olarak ele almışlardır. Döş (2013) fenomenolojik desende yaptığı çalışmada okul DNA'sı kavramının özelliklerini ortaya koymuştur. Baskın (1995), çalışmada örgütlerde karşılaşılabilecek sorunlara müdahale edilebilmesi için bir örgüt DNA'sına ihtiyaç duyduğunu ve bu DNA'nın örgütün kimliği olduğunu belirlemiştir. Soroush, Esfahani ve Poorfarahmand (2013), örgütsel DNA'sının karar verme, insan ilişkileri ve değişim süreçlerinden etkilendiğini bulmuşlardır. Rashid ve Chalab (2007) üç sanayi örgütünde yaptıkları çalışmada, örgüt DNA'sının değişim performansı ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın politik davranış değişkenine yönelik sonuçlara bakıldığında ise, tüm okul kademelerinde görev yapan öğretmenlere göre, üst yönetime yaranmaya çalışmak ve karşılıklı çıkar gözetmek boyutlarındaki politik davranışlara okul içinde "hiçbir zaman" rastlanmamaktadır. Bunun yanında tavizci davranmak, göze girmeye çalışmak ve koalisyon kurmak boyutlarına yönelik okul içi politik davranışlar okul içinde "nadiren" gerçekleşmektedir. Aydın'ın (2015) öğretmenler üzerinde yaptığı çalışmada, bu çalışmayı destekler şekilde bir sonuca ulaşmış ve öğretmenlerin okul içi politik davranış algılarının "kısmen katılıyorum" düzeyinde olduğunu bulmuştur. Oruç'un (2015) akademisyenler üzerinde yapmış olduğu çalışmada, akademisyenler

örgüt içinde düşük düzeyde politik davranışlar sergilendiğini belirtmişlerdir. Yine aynı çalışmada akademisyenlerin politik davranışlar arasında en çok koalisyon kurma davranışını sergiledikleri sonucunun tespit edilmesi bu araştırmayla benzer bir sonuçtur. Doğan, Bozkurt ve Demirtaş (2014) da araştırmalarında, kamu iş görenlerinin örgütlerinde çok fazla politik davranış sergilenmediği yönünde bir algıya sahip oldukları sonucuna ulaştıklarını; araştırmaya katılanların politik davranışlara yönelik “nadiren” ile “bazen” şeklindeki cevaplar arasında değerlendirme yaptıklarını; politik davranış olarak en yüksek ortalama değer koalisyon kurmak boyutunda, en düşük ortalama değer ise yağcılık etmek boyutunda yer aldığını ve ortalamaların ise çok yüksek olduğunun söylenemeyeceğini belirtmektedirler. Yine Mohan Bursalı (2008) araştırmasında, katılımcıların politik davranış algı düzeylerinin çok yüksek olmadığını, iş görenlerin yükselmek için güçlü kişilerden faydalanma, olup bitene ses çıkarmama, kaçamak yollarla işlerden sıyrılma vb. gibi politik davranış göstererek durumlardan faydalanmadıklarını ifade ettikleri sonucuna ulaşmıştır (Mohan & Bağcı, 2011). Dolayısı ile bahsedilen tüm araştırmalarda bu araştırmayla benzer sonuçlara ulaşıldığı ve araştırmayı desteklediği anlaşılmaktadır. Bu araştırmanın diğer bir sonucuna göre de, öğretmenlerin çalıştıkları okul kademesine göre okul içi politik davranışlara yönelik algı düzeylerinin farklılaşmış olduğunu anlaşılmaktadır. Araştırmaya göre genel olarak liselerde çalışan öğretmenlerin okul içi politik davranış algı düzeylerinin, ilkokul ve ortaokullarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin okulların DNA profili algıları ile okul içindeki politik davranışlara yönelik görüşleri arasında bir ilişki olup olmadığına yönelik sonuçlara da ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre, okulların DNA profilinin esnek örgüt, askeri örgüt ve tam zamanlı örgüt olması ile okul içi politik davranışların görülme düzeyleri arasında negatif yönde düşük dereceli bir ilişki olduğu görülmüştür. Bunun yanında okulların DNA profilinin gelişigüzel örgüt, yönetim ağırlıklı örgüt ve pasif saldırgan örgüt özelliği göstermesi ile okul içi politik davranışların görülme düzeyi arasında ise pozitif yönde düşük ve orta dereceli ilişkilere rastlanmıştır. Bu sonuçlardan okulların DNA profilleri ile okul içi politik davranışlar arasında anlamlı ilişkiler olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda şu öneriler ileri sunulabilmektedir. Okulların genelde sağlıklı örgüt tipine sahip oldukları anlaşılrsa da, az düzeyde de olsa sağlıksız örgüt tipi özelliklerini de gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bu nedenle okulların sağlıksız örgüt özelliklerinin giderilmesine yönelik yöneticiler, öğretmenler ve diğer iş görenlere bilgilendirici çalışmalar yapılmalıdır. Çalıştıkları okul kademesine göre öğretmenlerin, okullarının DNA profiline ve okul içi okuldaki politik davranışlara yönelik algıları farklılaşmaktadır. Bu algı farklılığının nedenleri araştırılmalıdır. Okullarda politik davranışlara az da olsa rastlandığı anlaşılmaktadır. Okul içi politik davranışların yönetilmesine yönelik okul yöneticilerinin eğitim almaları sağlanmalıdır. Yine sağlıksız örgüt profilleri ile politik davranışların görülme durumu arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişkilere rastlanmıştır. Okul DNA yapılarının sağlıklı hale getirilmesi için, okulların tek tek sağlıksız örgüt tiplerine yönelik yönleri ortaya çıkarılarak, okul geliştirme çalışmalarıyla iyileştirilmelidir.

Kaynakça

- Aydın, M. A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin örgütsel muhalefet, örgütsel politika ve politik davranış algıları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Baskin, K. (1995). DNA for corporations: Organizations learn to adapt or die. *The Futurist*, 29(1), 68.
- Bancar, A. (2016). *Örgüt DNA'sı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Bolman, L. G., Deal, T. E. (2008) Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership. Jossey-Bass <http://www.amazon.com/> İndirilme Tarihi: 12 Nisan 2016.
- Bursalı, Y. M., & Bağcı, Z. (2011).Çalışanların örgütsel politika algıları ile politik davranışları arasındaki karşılıklı ilişkiler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,9: 23-4
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çandır, E. (2005). *Örgütsel DNA ve bir uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Çetin, R. B. (2014). Okul DNA'sı metaforunun çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Daft, R. L.(2008). *Organization Theory and Design*; South-Western Cengage Learning
- Doğan, A., Bozkurt, S. & Demirbaş, H. T. (2014). Kamu örgütlerinde örgütsel politika: Çalışanların politik davranışlara yönelik algıları. *Akademik Bakış Dergisi*, 44.
- Döş, İ. & Çetin, R. B.(2014) Örgüt DNA'sı ölçeğinin geliştirilmesi ve MEB üzerine bir tarama çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (31),560-575.
- Döş, İ. 2013. School DNA and its transfer. *American Journal of Human Ecology*, 2(1), 7-15.
- Goltz, S. M., (2003) Considering political behavior in organizations, *The Behavior Analyst Today*, 4(3).
- Işık, A. N., Gürsel, M. (2009). Örgüt kültürünün bazı değişkenlere göre analizi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27: 187 -205.
- İslamoğlu, G. & Deniz B. (2007). Politik davranış boyutları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 14: 135-153.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Leslie, L. M. & Gelfand, M. J. (2012) .The culturel psychology of social influence: İmplications for oganizational politics. *Politics İn Organization. Theory and Research Considerations* (Edt. Greal R. Ferris and Darren Treadway). pp.411-447 <https://books.google.com.tr>. İndirilme tarihi: 15 Mayıs 2016.
- Mohan Bursalı, Y. (2008). Örgütsel politikanın işleyişi: Örgütsel politika algısı ve politik davranış arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Mintzberg, H. (1983). *Power İn and Around Organizations*. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, NJ.
- Mutambara, E. , Botha, C. & Bisschoff, C. (2014) Investigating the effects of organisational politics at a national electricity provider in sadc region. *J Soc Sci*, 41(3), 499-510.
- Neilson, G., Pasternack, B., & Mendes, D. (2004). The 7 types of organizational DNA an exclusive survey shows most companies possess traits that inhibit their ability to execute. Retrieved from <http://www.strategy-business.com>
- Onay, M. & Ergüden, S. (2012).Yeni bir metafor: Kurum DNA'sı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1) 203-212.
- Oruç, E. (2015). Pozitif psikolojik sermayenin politik davranışlara etkisi: Akademisyenler üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Rashid, S., & Chalab, I. (2007). The influence of organizational DNA on innovation performance: An empirical study in a sample of Iraqi industrial organizations. *AL-Qadisiya Journal For Administrative and Economic Sciences*, 9(4), 9-22.
- Sorouh, S., Esfahani, D., & Poorfarahmand, B. (2013). Investigation of organizational DNA in Esfahan Province Sport And Youth Offices according to Honold and Silverman Model. *International Research Journal of Applied and Basic Sciences*, 4(6), 1417–1425.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*. (Çev. Ed. M. Baloğlu, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Verschoor, C. (2004). Can organizational DNA exclude ethics? *Strategic finance*. p.19-20

Extended English Abstract

Organizational DNA accepts organizations as living organisms. In this sense, it is believed that organizations have a number of characteristic features that are unique to them and that they distinguish them from others (Döş & Çetin, 2014). Organization DNA is defined as structure, culture, worker and system cycle within the organization (Govindarajan & Trimble, 2005). Values, beliefs and abilities, genetic material of organizations come together to form the institutional DNA and this is transferred to future generations (Çandır, 2005; Sürgevil & Budak, 2010). The DNA of the organization can be defined in terms of its sub-expansions such as organizational vision, mission, strategy, corporate values, human resources, collective sensitivity, and its cultural values conveyed to every new workers. The organization's DNA is composed of four building blocks of structure, decision making, motivators, knowledge, and it decides how the organization looks and behaves inside and outside (Neilson, Pasternack & Mendes, 2004). According to the field literature, there are seven types of organization DNA, four of which are unhealthy and three of which are healthy. While healthy organization profiles are full-time organization, military organization and flexible organization; unhealthy organization profiles are passive-aggressive organizations, management-oriented organizations, overgrown organizations and organizations that work haphazardly. Another variant of the research is political behavior, in which workers and working groups are attempts to influence other employers to maintain or increase their own interests (Doğan, Bozkurt & Demirbas, 2014). Those who work in the organization want to use their existing power to influence others in order to release their own interests or their group's interests, which require some mechanisms and actions (Bolman & Deal, 2008; Leslie & Gelfand, 2011). In this case, as a result of the efforts of those who work, good or bad political behavior can occur which may have beneficial or harmful consequences for the organization. These political behaviors can be grouped as behaving as a concession, playing fast and loose, trying to get one's favor, forming coalition, looking for mutual interest and currying favor with top management (İslamoğlu & Börü, 2007). According to another group, the political behaviors of those who work for organizations in order to gain power are: rebellion, suppression of rebellion, trying to find backing, playing sitting in the catbird seat game, playing an alliance game, expanding the empire which is the number of personnel you are responsible for, getting more share from the organizational budget, setting up authority through playing the expert, playing the lord, trying to defeat the decision maker with expert opinions, interdepartmental warfare, putting one's own man over, whistleblowing, Young Turk game (Mintzberg, 1983).

According to Mutambara, Botha and Bisschoff (2014), these political behaviors are harmful if they are not well managed. Organizations that exhibit non-legitimate or unethical political behaviors and who has too many political behaviors can experience some problems (Doğan, Bozkurt & Demirbaş, 2014). In this sense, it is especially important to know what kind and level of political behaviors are being seen in different kind of organizational profiles. It is clear that the organizations in which intrapersonal political behavior is intense, must be improved by knowing the DNA profile so that the goals of the schools can be realized. The purpose of this research is to determine whether there is a relationship between the school DNA profile and political behavior within the school, according to the teachers' views.

For this purpose, the following questions were searched in the research.

- 1) What are the teachers' perceptions of their school's DNA profile? Do the perceptions of teachers differ according to their school level?
- 2) What are the teachers' views on the political behavior within the school? Do the school teachers' perceptions differ according to the stage they work?

3) According to teachers' views, is there a relationship between the school's DNA profile and the school's political behavior?

The research is in the relational screening model. The research community consists of 3700 teachers working in Usak; the sample is composed of 361 primary, secondary and high school teachers working in Usak-Turkey. In the study sample it was made to easily accessible way. ANOVA and Pearson Correlation Coefficient analysis techniques were used in the analysis of the data. According to the results of the research; Teachers generally think that the organizational DNA of schools is the type of flexible organization. Teachers are moderately involved in the fact that their schools are military, full-time organizations, while they are at a moderate level of management-oriented, good-natured and passive aggressive organizations. Again, the teachers have never met in the school with the political behavior of the upper management to try to get involved and to look for mutual benefit; they rarely tend to show behaviors such as compromising, trying to get into the eye and forming a coalition. All school-level teachers both agree that their schools have flexible, full-time and military organizational characteristics. Nevertheless, teachers working in secondary and high school have indicated that their schools show random, management-oriented and passive aggressive organizational type. According to the school level variable, the opinions of the teachers about the intra-school political behaviors are different. Teachers working at high schools state that their political behaviors are more visible in their schools than in their primary and secondary school teachers, acting in a cooperative way, acting hypocritically, forming a coalition, mutual interest and trying to top management. Primary and secondary school teachers think that the level of political behavior in the dimension of trying to enter the schools is higher. According to teacher opinions, there is a low negative correlation between flexible, military and just-in-time types of organizations and political behaviors, which are schools of healthy organizational types. Positive low and moderate correlations were found between unhealthy organizational types and in-school political behavior.